

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ שמיני, מבה"ח ניסן, ה'תש"ל

חלק א – יו"ל לש"פ שמיני, מבה"ח ניסן, ה'תשע"ו

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה (ופרצת)

שנת הקהל

שנת המאה וחמישים להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' מאיר

ב"ר אליהו ז"ל

ראבקין

נלב"ע ז"ך כסלו, נר ג' דחנוכה ה'תשנ"ט

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו

הוספה

בי"ה, י"א מ"ח תשי"ג

ברוקלין.

שלום וברכה!

נתקבל מכתבו מגי' חשון עם הפ"י המוסגר בו אשר אקראהו בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ומה שכותב בענין מצב בריאותו, הנה מוכרח הדבר אשר יהי' בבטחונו בהשי"ת הרופא כל בשר ומפליא לעשות, אשר הוא ית' לא רק בורא העולם אלא גם מקיים מחי' ומנהיג את עולמו וגם את כל העיניים הנמצאים בעולמו, ובפרט בני ובנות ישראל אשר על כולם נאמר ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, ובמילא מובן הדבר שמלמעלה משפיעים טוב, הן רוחני והן גשמי, ואין מה לדאוג כלל ע"ז כי אם להכין הצנורות והכלים להמשכת וקבלת ברכות השי"ת, אשר הם עניני תורה ומצות, ובהסיר כל המניעות על זה, אשר מכללם המה ג"כ עניני עצבות ומרה שחורה ח"ו, שהם היפך ציווי התורה, עבדו את ה' בשמחה, וככל מה שיתחזק בבטחונו בזה, הנה יראה ג"כ בעיני בשר איך שמצב בריאותו הולך וטוב, ויסיח דעתו לגמרי ממחשבות הנוגות וכו'.

בטח יודע מתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בדבר שלשת השיעורים השוים לכל נפש, והם בחומש תהלים ותניא, בכל יום, וכן מהנכון אשר יתן בכל יום בבקר – בימות החול – קודם התפלה, איזה פרוטות לצדקה, ואחכה לבשורה טובה ממנו אשר נתקבלו אצלו דברי הנ"ל ושגם הוא מודה שמצבו הולך וטוב, ולמותר להעירו שישתתף בהתועדויות חסידותיות אשר נערכות מזמן לזמן במחנו,

בברכה לבריאות הנכונה המחכה לבשו"ט.

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום: ואתחנן ד, ד. ציווי התורה, עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ שמיני, מבה"ח ניסן הבעל"ט – הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתועדות ש"פ שמיני, מבה"ח ניסן ה'תש"ל, הנחה בלתי מוגה (חלק שני י"ל לש"פ תזריע).

*

כתור הוספה – מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ח"י אדר שני, ה'תשע"ו (ופרצת),

שנת הקהל

שנת המאה וחמישים להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק" ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2016 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5776 • 2016

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בתכונות ד"הולך על גחון" ו"הולך על ארבע" דוקא, גם אם הדמיון הוא רק חלקי, כמו שלשולין, שזוחלין תמיד על מעיהם, ולא כמו נחש שהולך שח ואח"כ נופל על מעיו; וכן חיפושית, שיש לה יותר מארבע רגלים, אלא שהעליונים אינם משמשים כל כך.

אבל "מרבה רגלים" — מצינו בשרצים רבים, ולכן "כל מרבה רגלים" פירושו כפשוטו: כל שרץ שהוא מרבה רגלים; אלא כשם ש"הולך על גחון" ו"הולך על ארבע" קאי על שרץ אחד, מסתבר שגם ב"מרבה רגלים" כוונת הכתוב לשרץ אחד: "זה נדל, שרץ שיש לו רגלים מראשו ועד זנבו".

ובפנימיות הענינים: הטעם שלא נאמר "הולך על מעיו", אלא "הולך על גחון", "שהולך שח" ורק אח"כ "נופל על מעיו", כי, התחלת פעולת הנחש על יהודים⁵¹ היא לכופף את ראשו ("הולך שח"), שיחסר הענין ד"שאו" מרום⁵² עיניכם⁵⁴, ומזה יוכל לבוא למעמד ומצב ש"נופל על מעיו"⁵⁵ —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חי"ז ע' 117 ואילך.

* * *

ממנו, ומתחיל להסתכל רק על ענינים גשמיים ועד לענינים חומריים. וכידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר (ראה תו"מ ח"ב ע' 42. וש"נ), שבהמה שהולכת על ארבע, באופן שהראש והזנב הם כשורה, רואה רק את הארץ, ומעולם לא ראתה את השמים. (54) ישע"י מ, כו.

(55) ולהעיר גם מתורת הבעש"ט (צוואת הריב"ש סע"ו) על הפסוק (עקב יא, טז) "וסרתם ועבדתם אלקים אחרים", ש"כאשר האדם מפריד א"ע מהשי"ת, מיד הוא עובד עבודה זרה, ולא יש דבר הממוצע, וזהו וסרתם ועבדתם", והיינו, שגם הסרה קלה ("ע קער") בלבד מהמעמד ומצב ד"שמוע תשמעו .. ככל לבבכם ובכל נפשכם" (עכ"פ, גם אם לא הגיע לדרגה ד"בכל לבבך"), מביאה כבר למעמד ומצב ד"ועבדתם אלקים אחרים".

(51) שמצד עצמו אין לו שייכות לענינים בלתי-רצויים, ועד שלכאורה אינו מוכן מהו הצורך להזהיר "אל תשקצו את נפשותיכם גו' והייתם קדושים גו'" (שם, מג"ד), ובפרט שזה עתה עמדו בני" במעמד הר סיני במעמד ומצב ש"פרחה נשמתן" (שבת פח, ב), בתכלית העילוי בקדושה.

(52) היפך המעמד ומצב ד"שאו את ראש כל עדת בני ישראל גו' מבן עשרים שנה ומעלה" (במדבר א, ב"ג), כך, שלא זו בלבד שאין הענין ד"מעלה", אלא אין גם הענין ד"עשרים שנה".

(53) שהרי החילוק בין הליכה בקומה זקופה ל"הולך שח" הוא (לא בנוגע למעיים או אברי הנשימה, אלא רק) בנוגע להראש, שכאשר "הולך שח" (במקום לילך בקומה זקופה), אינו רואה את הענינים שלמעלה

בס"ד. שיחת ש"פ שמיני, פ' החודש, מבה"ח ניסן, ה'תש"ל.

בלתי מוגה

א. פרשת החודש נקראת בשם זה — בפשטות — ע"ש התחלת הקריאה בתורה: "החודש הזה לכם וגו'". אבל כיון ש"שמא מילתא היא"², ובפרט שם שהוא ע"פ "מנהג ישראל תורה היא"³, הרי מובן, שהשם "פרשת החודש" מורה גם על התוכן של הפרשה — ענין החודש:

הענין של "החודש" בפשטות הוא — ראש חודש, וכדברי הגמרא⁴: "כתיב הכא ביום הזה באו מדבר סיני⁵, וכתיב התם החודש הזה לכם⁶, מה להלן ר"ח אף כאן ר"ח".

אבל אע"כ, לא מצינו שכל ר"ח ושבת מברכים החודש יקרא בשם "החודש" סתם, ותהי' בו קריאה בתורה מיוחדת הקשורה עם ענין החודש (כמו בשבת מברכים חודש ניסן, או בר"ח ניסן כשחל בשבת).

ומזה מובן, שאע"פ שבכל ר"ח ישנו הענין "החודש", הרי זה בעיקר ובמיוחד בחודש ניסן, וממנו נמשך על כל שאר חדשי השנה, כמ"ש⁷ "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" — "ראשון" דייקא, מלשון ראש (ולא תחלה), בדוגמת הראש שבאדם שכולל את החיות של כל הגוף, וממנו נמשך בכל הגוף⁶, וכמו"כ כולל חודש ניסן את כל חדשי השנה והוא המקור שלהם.

ב. וכן היא משמעות הדברים ע"פ קבלה:

ידוע⁷ שי"ב חדשי השנה (ובשנת העיבור — י"ג חדשים) הם כנגד י"ב צירופי שם הוי".

[ואף שבשם הוי' יש ד' אותיות שמהם נעשים כ"ד צירופים —

1) א"ח סוסק"פ. סת"ל"ב סי"א. סתנ"ב ס"ד. סתצ"ד סט"ז. ועוד.
2) שבת פו, ב.
3) יתרו יט, א.
4) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך.
5) ובכ"מ.
6) פרדס שי"ג פ"ג. ועוד.

1) בא יב, ב.
2) ראה ברכות ז, ב. יומא פג, ב. זהר ח"א
3) סע"א. ח"ב קעט, סע"ב. ועוד. וראה גם
אג"ק ח"א סע"ע רפח ואילך. לקו"ש ח"ו סע"ע
35 ואילך. וש"נ.
4) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב.
5) מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד.
6) מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז

הרי כיון שבשם הוי' יש ב' אותיות שוות, ב' ההי"ן (וכמבואר בשער היחוד והאמונה⁸ ש"כל אות . . היא המשכת חיות וכח מיוחד . . לכך גם תמונתן בכתב כל אות היא בתמונה מיוחדת פרטית המורה על ציור ההמשכה והתגלות האור כו"), לכן יש רק י"ב צירופים (ולא כ"ד)⁹.

ואעפ"כ מצינו לפעמים¹⁰ שנימנו כ"ד צירופים בשם הוי' — כיון שיש חילוק בין ה' ראשונה לה' אחרונה, כמבואר בכ"מ¹¹, ומובן גם מהמבואר באגרת התשובה¹² ש"ה' תתאה תשובה תתאה ה' עילאה תשובה עילאה".

ואין סתירה בדבר — כי, יש ענינים שבהם אין חילוק בין ה' ראשונה לה' אחרונה, אלא שניהם בשוה, ובלשון הכתוב¹³: "כאמה בתה", היינו, שבינה ("אמה", ה' ראשונה) היא כמו מלכות ("בתה", ה' אחרונה), ולגבי ענינים אלו (שבהם נכלל גם הענין דר"ח) מונים רק י"ב צירופים; ויש ענינים שבהם יש חילוק בין ה' ראשונה לה' אחרונה, ולגבי ענינים אלו מונים כ"ד צירופים].

ובהתאם לחילוק שבין י"ב צירופי שם הוי' שמאירים ב"ב חדשי השנה, חלוקים גם י"ב החדשים זמ"ז — דכיון שבכל חודש מאיר צירוף אחר משם הוי', שא' הפירושים שבו הוא מלשון מהוה¹⁴, הרי התהוותו היא באופן אחר.

ובנוגע ל"ב הצירופים דשם הוי', הנה לכל לראש ישנו הצירוף דשם הוי' כסדרו: תחילה י' ואח"כ ה' ואח"כ ו' ואח"כ ה', ולאח"ז באים שאר הצירופים, שכולם נכללים תחילה בהצירוף הראשון שהוא כסדרו ונמשכים ממנו.

וזוהי המעלה המיוחדת של חודש ניסן — שבו מאיר הצירוף דשם הוי' כסדרו¹⁵, שלכן כולל חודש ניסן את כל שאר חדשי השנה שנמשכים ממנו.

ונמצא, שענינו של חודש ניסן כפי שהוא ע"פ קבלה, מתאים עם המבואר לעיל בפשטות הכתוב "ראשון הוא לכם לחדשי השנה".

ג. וענין זה נוגע לבני ישראל:

- (8) פי"ב — בהגהה.
 (9) פרדס שער הצירוף פ"ב.
 (10) שם פ"ג. שער פרטי השמות פ"ח.
 (11) ראה תו"מ חנ"ז ריש ע' 342. וש"נ.
 (12) פ"ד.
 (13) יחזקאל טז, מד.
 (14) זח"ג רנז, סע"ב. פרדס ש"א פ"ט.
 (15) תניא שעהיה"א רפ"ד. ובכ"מ.
 (15) סידור הארז"ל במוסף לר"ח. מ"ח מס' ניסן בתחלתה.
 (12) פ"ד.

שנמשך בלי גבול למטה מעשרה טפחים, שנמשכים מעשר הספירות, שמהם מתחיל הענין של מדידה והגבלה.

וע"ד מ"ש בפרשת בחוקותי⁴³ "ואכלתם לחמכם לשובע", "אוכל קימעא והוא מתברך במעיו"⁴⁴, והרי המזון שבמעיו — לאחרי כל הסדר של חרישה וזריעה וקצירה עד לאפי' ובישול, ועד לאחרי האכילה — הוא בודאי במדידה והגבלה, ואעפ"כ נמשכת בו הברכה, והיינו, שגם במדידה והגבלה נמשך הבלי גבול, שזהו מה שנפעל ע"י ההנהגה ד"בבחותי תלכו ואת מצותי תשמרו גו"⁴⁵.

ועד שבאים לקיום ההבטחה "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" בהיציאה מגלות זה, ובפרט ע"פ מ"ש בכתבי הארז"ל⁴⁶ שדרא דעקבתא דמשיחא הוא גלגול של הדור שיצא ממצרים, וגם היציאה מגלות זה תהי' ע"י משה — שהרי "גואל ראשון הוא גואל אחרון"⁴⁷, ו"משה" בתוספת "אחד" בגימטריא משיח⁴⁸, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בעגלא דידן.

* * *

ח. מאמר (כעין שיחה) ד"ה החודש הזה לכם ראש חדשים.

* * *

ט. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁴⁹ "כל הולך על גחון"⁵⁰: "הולך על גחון" — "זה נחש, ולשון גחון שחיי", שהולך שח ונופל על מעיו. כל הולך — להביא השלשולין ואת הדומה לדומה". "הולך על ארבע — זה עקרב. כל — להביא את החפושית, אישקרב"ט בלע"ז, ואת הדומה לדומה". "מרבח רגלים — זה נדל, שרץ שיש לו רגלים מראשו ועד זנבו לכאן ולכאן, וקורין צינטפיד"ש",

— דלכאורה: כיון שרק נחש "הולך על גחון" ורק עקרב "הולך על ארבע", למה לא נאמר בפירוש "כל נחש" ו"כל עקרב"?

ועכצ"ל שכוונת הכתוב לרבות שרצים הדומים לנחש ועקרב

- (43) כו, ה.
 (44) פרש"י עה"פ.
 (45) שם, ג.
 (46) ל"ת וסה"ל שמות ג, ד. שער הגלגולים הקדמה כ.
 (47) ראה שמור"ר פ"ב, ד"ו. דב"ר ספ"ט.
 (48) זח"א רנג, א. שער הפסוקים ויחי מט, יו"ד.
 תו"א משפטים עה, ב.
 (48) סה"ש תרצ"ט ע' 329. וראה גם תו"מ חנ"ו ס"ע 111 ואילך. וש"נ.
 (49) פרשתנו יא, מב.
 (50) בהמשך להמדובר במאמר (פ"ה — לעיל ע' ...). אודות פסוק זה.

הראשון שבהתחלת היום הו"ע התפלה להקב"ה, הנחת תפילין וכו', וענין זה נמשך בכללות העבודה במשך היום שהיא באופן ש"בכל דרכיך דעהו"³⁷, היינו, שהתכלית והמטרה והכוונה שלו בכל הענינים היא לקיים על ידם את רצון הקב"ה, כולל גם עניני החולין שלו, שעובד את הקב"ה גם על ידם, ועד שלוקח גם את ה"עבודה זרה" של מצרים, ומוציא את דמה, ועושה ממנה קרבן לה'.

וע"ד שמצינו בנוגע לביהמ"ק שנקרא "ראשון" — כדאיתא בגמרא³⁸ שיש "שלשה ראשון" וא' מהם הוא "בנין ביהמ"ק, שנאמר³⁹ כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו" — שע"י "חלוני שקופים אטומים"⁴⁰ נמשכת ממנו האורה בכל העולם, גם בחוץ לארץ, ועד גם בזמן הגלות.

ובשביל זה צריך יהודי לעמוד בתוקף שלמעלה מדרך הטבע, שלא להתפעל מכל הענינים המבלבלים, ולא להתפעל מזה שבניי הם מיעוט, שע"פ תורה הוא בטל לגבי הרוב — דכיון שעומד בתוקף ובקביעות, עי"ז שהוא קשור עם שרשו ומקורו, הקב"ה, הרי הדין הוא שקבוע אפילו באלף לא בטיל⁴¹.

ולהעיר, שגם בענין התוקף שלמעלה מדרך הטבע יש כח מיוחד לנוער (ע"ד האמור לעיל בענין "הם הכירוהו תחלה"), שהם מבלבלים את כל הסדרים של דרכי הטבע, ואם רק יעזרו להם — ינצלו זאת עבור קיום התומ"צ מתוך תוקף שלמעלה מדרך הטבע.

ז. וכאשר בניי הקשורים עם הקב"ה מתנהגים בתוקף שלמעלה מדרך הטבע — אזי גם קבלת כל ההשפעות היא באופן שלמעלה מדרך הטבע.

ואז ההשפעות הם באופן שלמעלה ממדידה והגבלה — שהרי מצד הטבע כל דבר הוא במדידה והגבלה [וזהו גם א' הפירושים בתיבת "טבע", מלשון "חטבע שטבעו חכמים בכרכות"⁴², שנקרא כן ע"ש הצורה והחותם שנקבעה בו], אבל כאשר ההשפעה היא למעלה מדרך הטבע, הרי היא באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, בלי גבול.

וכאמור לעיל — שממשיכים את הלמעלה מהטבע בטבע, כך,

(37) משלי ג, ו. פו, ב ובפרש"י.
 (38) פסחים ה, א. (41) ראה חולין ק, רע"א ובתוס' שם.
 (39) ירמי' יז, יב. (42) ברכות מ, ב. וראה תו"מ ח"נ ע' 131.
 (40) מלכים"א ו, ד ובפרש"י. וראה מנחות וש"נ.

איתא במדרש¹⁶: "משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים ושנים, וכשבחר ביעקב ובניו קבע בו ר"ח של גאולה".

כלומר: קביעת החדשים כפי שהיא מצד בריאת העולם ("משבחר הקב"ה בעולמו") היא באופן שחודש תשרי הוא ראש החדשים, אבל, זהו רק כפי שהסדר הוא מצד טבע העולם, באופן ש"זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבותו"¹⁷; ואילו "כשבחר ביעקב ובניו", הנה "החודש הזה לכם ראש חדשים" — חודש ניסן, חודש של גאולה, למעלה מדרך הטבע, כמרומו גם בשם "ניסן" שיש בו ב' נוניין, שמורה על "נסי נסים" (כמובן מדברי הגמרא¹⁸ "הרואה הונא בחלום נס נעשה לו, חנינא (נוניין הרבה) .. נסי נסים נעשו לו").

וענין זה נעשה באופן ד"ראשון הוא לכם לחדשי השנה", והיינו, שאין הכוונה שחודש ניסן בפ"ע נשאר חודש של גאולה, ורק בנוגע לבניי ("יעקב ובניו"), אלא מחודש ניסן נמשך גם בכל חדשי השנה, ובכל העולם, שגם בהם יהי' ענין הגאולה שלמעלה מדרך הטבע, כפי שנעשה בכחם של ישראל דוקא — "בחר ביעקב ובניו", "בחר דייקא, מצד ענין הבחירה.

וכפי שהי' אז בפועל — שמיד לאחרי שנאמר "החודש הזה לכם וגו'", נאמר הציווי דקרבן פסח: "בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שה וגו"¹⁹, שע"י מראים שלא מתפעלים מעניני העולם, עד כדי כך, שלקחו "שה", ה"עבודה זרה" של מצרים, וקשרו אותו בכרעי המטה, וכאשר המצריים שאלום "למה זה הם עושין כך, אמרו להם זבח²⁰ פסח הוא לה' כו", ולא זו בלבד שהמצריים "לא היו רשאים לומר להם דבר", אלא עוד זאת, שע"י נעשה הנס ד"למכה מצרים בבכוריהם"²¹ (כמסופר במדרשי חז"ל²², והובא בשו"ע של רבינו הזקן²³) — שבזה מודגש שהענין שלמעלה מהטבע נמשך וחדר גם בעניני העולם.

ד. וענין זה מהוה הוראה לכל אחד ואחד — שהרי התורה היא נצחית²⁴, והוראותי' נצחיים הם:

גם כאשר נמצאים עדיין בזמן הגלות, קודם הגאולה, צריך ללמוד

(16) שמו"ר פט"ו, יא. (21) תהלים קלו, יו"ד.
 (17) נח ח, כב. (22)
 (18) ברכות נו, רע"א (ובפרש"י). (23) או"ח רס"ל. וש"נ.
 (19) בא יב, ג. (24) תניא רפ"ז. ובכ"מ.
 (20) בא יב, כז.

מהנהגת בני בגלות מצרים — שכבר בר"ח ניסן, שאז היו עדיין בגלות מצרים (שהרי הגאולה היתה בט"ו ניסן), הי' כבר הציווי "החודש הזה לכם וגו'", ובהמשך לזה גם הציווי דקרבן פסח, שפעל שבני"י לא יתפעלו מהמצריים כו'; וכך צריך להיות גם עתה, שכאשר נמצאים עדיין בגלות, צריכים לעמוד בתוקף שלא להתפעל מענינים זרים כו', ולעמוד בתנועה שלמעלה מדרך הטבע, ועי"ז יתבטלו כל הענינים המבלבלים.

וענין זה ממשיכים על כל השנה כולה — שגם ההנהגה שבמשך כל השנה כולה תהי' באופן שלמעלה מדרך הטבע.

ואז נותן הקב"ה את כל הענינים בהרחבה, הן בריאות והן פרנסה, ובלשון הגמרא²⁵: "חיי בני ומזוניי", ובכולם רויחי.

וענין זה נעשה הכנה והקדמה וכלי להגיע אח"כ למעמד ומצב ד"בעשור לחודש", ועד לגאולה בחמשה עשר לחודש — כפי שהי' ביצי"מ, כמ"ש²⁶ "כימי צאתך מארץ מצרים (בימים ההם, כך) אראנו נפלאות" (בזמן הזה), וכמארז"ל²⁷ "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל", ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

ה. בהמשך להמוזכר לעיל אודות ההנהגה באופן שלמעלה מהטבע בקשר ליצי"מ — יש להתעכב על פרט נוסף בענין זה (כמדובר כמ"פ שהדיוק בעניני התורה הוא לא רק בכללות הענין, אלא גם בפרטי הדברים):

על הפסוק²⁸ "זה א-לי ואנוהו" שנאמר בקריעת ים סוף, אמרו רז"ל²⁹: "הם הכירוהו תחילה" — שהתינוקות שנולדו בגלות מצרים, שלידתם היתה "בשדה", והקב"ה סיפק את מזונם, באופן ש"מלקט להן שני עגולין אחד של שמן ואחד של דבש, שנאמר³⁰ ויניקהו דבש מסלע ושמן וגו'", הנה "הם הכירוהו", כיון ש"ראו שכינתו כבר", ולכן אמרו "זה א-לי", "שראיתי כבר".

וכן הוא גם עתה:

בנוגע לענין ש"הם הכירוהו תחילה" — הרי כן הוא גם בנוגע לזמן שלפני הגאולה, כמ"ש במלאכי³¹ "והשיב לב אבות על בנים",

ופירש רש"י: "על ידי בנים", היינו, שהתחלה היא ע"י הבנים, והם פועלים גם על האבות שישובו בתשובה.

ובנוגע לסיפוק המזון ע"י הקב"ה ("מלקט להן כו'") — הרי בהתבוננות קלה בלבד יכול כל אחד לראות שפרנסתו באה מהקב"ה בעצמו באופן שלמעלה מדרך הטבע לגמרי, וכידוע פתגם אדמו"ר מהר"ש³² שפרנסתן של ישראל בזמן הגלות היא בדוגמת ה"מן" שניתן ע"י הקב"ה באופן נסי.

— אמנם אין זה "מן" בגלוי, כיון שישנו העלם הגלות; אבל, אפילו בהתבוננות קלה יכולים לראות שזהו כמו ה"מן" שניתן ע"י הקב"ה, ואין מקום לטעות שזהו ענין טבעי; הן במדינות שהפרנסה אינה בהרחבה, ועאכו"כ במדינות שהפרנסה היא בהרחבה³³ — רואים מיד שהפרנסה באה מהקב"ה.

ואין מקום לחשוב ש"כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"³⁴, וברור הדבר ש"ה' אלקיך הוא הנותן לך כח לעשות חיל"³⁵, אלא שזהו באופן ש"נותן לך גו'", ובאמצעות לבושים גשמיים, ובפרט בזמן הגלות, שלכן לא רואים זאת בגלוי, אבל אפילו בהתבוננות קלה מסירים את ההסתר הקל ורואים השגחה פרטית בכל דבר.

וענין זה הוא לא רק אצל אלו שבמשך שנים ארוכות נמצאים בד' אמות של תורה, או שכבר לומדים תורה ועוסקים במצוות במשך עשר שנים, אלא אפילו תינוקות, ואפילו תינוקות שנישבו, יכולים לראות שהכל בא מהקב"ה באופן שלמעלה מהטבע, ועד ש"הם הכירוהו תחילה".

וכל זה מודגש ביותר בחודש ניסן — "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" — שקשור עם כללות ההנהגה שלמעלה מדרך הטבע, באופן של נס.

ו. ובאופן כזה צריכה להיות הנהגת כל אחד מישראל:

יהודי צריך למסור את רצונו — ה"ראשון" שבכחות הנפש — לרצונו של הקב"ה (שנקרא "ראשון"³⁶), שזהו ענין המצוות (רצון העליון), כפי שנתגלה ע"י התורה, שהיא חכמתו של הקב"ה, כך, שהענין

(32) ראה אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' קלט. לקו"ש חט"ז ע' 178 הערה 38. וש"נ.
(33) ברשימה נוספת — להיפך: הן במדינות שהפרנסה היא בהרחבה, ועאכו"כ
(34) עקב ח, יז.
(35) שם, יח.
(36) ישע"י מא, ד. מד, ו. מח, יב.

(25) מו"ק כח, א.
(26) מיכה ז, טו.
(27) ר"ה יא, רע"א. שמו"ר שם.
(28) בשלח טו, ב.
(29) סוטה יא, ב ובפרש"י.
(30) האזינו לב, יג.
(31) ג, כד.